

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2468/22
5.4.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ирене Вуковић, председника већа, Станиславе Митровић и Татјане Лемајић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Рајковић, адвокат из Уба, Вука Караџића бр. 8/5, против туженог “АМС осигурање” а.д.о. Београд, Рузвелтова бр. 16, чији је пуномоћник Горан Божовић, адвокат из Београда, Вишеградска бр. 1, ради накнаде штете, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Убу П 654/20 од 8.2.2022. године, у седници већа одржаној дана 5.4.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Убу П 654/20 од 8.2.2022. године, у делу става првог изреке којим је обавезан тужени “АМС осигурање” а.д.о. Београд да тужилци АА из ... исплати на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове износ од 80.000,00 динара, на име накнаде за претрпљени страх износ од 70.000,00 динара и на име душевних болова због умањења животне активности од 5% износ од 150.000,00 динара, са законском затезном каматом на наведене износе почев од 8.2.2022. године као дана доношења првостепене пресуде па до коначне исплате и у ставу другом изреке, и у том делу жалба туженог се **ОДБИЈА** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Убу П 654/20 од 8.2.2022. године у преосталом делу става првог изреке тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужилце АА из ... којим је тражила да се обавезе тужени “АМС осигурање” а.д.о. Београд да тужилци на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове исплати износ од још 20.000,00 динара, за претрпљени страх износ од још 30.000,00 динара и на име душевних болова због умањења животне активности износ од још 50.000,00 динара, са законском затезном каматом на наведене износе почев од 1.9.2020. године па до коначне исплате, као и да на досуђене новчане износе из става првог изреке ове пресуде на име накнаде нематеријалне штете исплати законску затезну камату почев од 1.9.2020. године закључно са 7.2.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке усвојен је у целини тужбени захтев тужиље па је обавезан тужени да тужиљи плати на име накнаде нематеријалне штете следеће износе: на име накнаде штете за претрпљене физичке болове износ од 100.000,00 динара, на име накнаде штете за претрпљени страх износ од 100.000,00 динара, на име душевних болова због умањења животне активности од 5% износ од 200.000,00 динара, са законском затезном каматом на напред наведене износе почев од 1.9.2020. године као дана доношења првостепене пресуде до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 187.600,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до коначне исплате.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужени побијајући је у целости, из свих законских разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, број 72/11 са изменама и допунама), апелациони суд је оценио да је жалба туженог делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би се ожалбена пресуда морала укинути. Није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, на коју тужени неосновано указује жалбом. Изрека првостепене пресуде је јасна у побијаном делу и у складу са разлозима образложења, а у пресуди су наведени јасни и непротивречни разлози о свим битним чињеницама, који нису у противречности са изведеним доказима.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 2.3.2019. године око 10,10 часова у ... код ... догодила се саобраћајна незгода тако што је возило марке “Цитроен” регистарске ознаке ..., осигурано код туженог по основу обавезног осигурања по полиси бр. ..., са роком важности од 19.7.2018. године до 19.7.2019. године, којим је критичном приликом управљао ББ из ... кренуло у рикверц, а да се возач претходно није уверио да ту радњу може безбедно извести и том приликом закачио пешака, оштећену АА из ... својом задњом десном бочном страном и оборио је на коловоз. Обављен је увиђај од стране полиције и возач, односно осигураник туженог је алкотестиран али исти није имао алкохола у крви.

Критичном приликом дошло је до контакта десног угла задњег браника “Цитроена” и тужиље услед чега је она пала на чврсту подлогу. До контакта је дошло на проширењу са десне стране државног пута Уб-Бањани-Дебрц гледано у смеру од Уба према Дебрцу, када се “Цитроен” кретао уназад, а тужиља је прелазила преко проширења у смеру од државног пута према трафици која се налазила на ободу проширења. До контакта је дошло на 16 метара од ОТ и на 2,8 метара од десне ивице коловоза државног пута Уб-Дебрц. Вожњом уназад у датим околностима, брзина “Цитроена” је износила 10 километара на час док се тужиља нормалним ходом кретала брзином од 3,5 километара на час па су због мале брзине “Цитроена” на месту контакта изостале примарне повреде тужиље тако да је тужиља повређена у секундарној фази

приликом пада и удара у бетонску подлогу на проширењу. До места контакта “Цитроен” је са претходно заустављене позиције испред продавнице “...” прешао кретањем уназад пут од 7,1 метар за време од 2,5 секунде. После пређеног коловоза државног пута Уб-Дебрц преко пешачког прелаза тужиља је наставила кретање преко проширења према трафици по путањи укосо и удесно, тако да је од десне ивице коловоза до места контакта прешла пут по проширењу од 3,2 метра за време од 3,3 секунде. Како је после преласка коловоза преко пешачког прелаза па до тренутка контакта тужиља боравила на проширењу 3,3 секунде, а “Цитроен” започео кретање уназад на 2,5 секунде пре тренутка контакта, то је у тренутку започетог кретања “Цитроена” уназад тужиља већ боравила на проширењу 0,8 секунди за које време је прешла пут од 0,8 метара. На путу кретања уназад возач “Цитроена” није имао препреке које су могле заклањати тужиљу на путу преко проширења места окончаног преласком коловоза државног пута Уб-Дебрц па до места коначног контакта. Са друге стране, тужиља није могла видети кретање “Цитроена” уназад јер је кретање преко проширења започела пре него што је “Цитроен” кренуо уназад, а на том путу се кретала укосо и удесно па је “Цитроен” долазио са њене задње леве стране. Повреде које је задобила тужиља потичу од удара у тврду подлогу и исте су настале услед пада а не у директном контакту са возилом. Тужиља се обраћала туженом са захтевом за накнаду нематеријалне штете који је одбијен решењем туженог од 24.4.2019. године.

Тужиља је као пешак задобила тешку телесну повреду у виду ишчашења десног зглоба рамена која представља тешку телесну повреду, огуљотину левог лакта, лаку телесну повреду и огуљотину на десном колелу што је исто лака телесна повреда. Услед повређивања тужиља је трпела физичке болове јаког интензитета у трајању од два дана, болове средњег интензитета у трајању од пет дана и лаког интензитета у трајању од 10 дана, а у даљем животу због наведене повреде може трпети болове лаког интензитета. Као последица претрпљене повреде у предметном удесу код тужиље је наступило умањење животне активности од 5% које се огледа у отежаном обављању радњи које подразумевају ангажман десне руке а нарочито тежих физичких послова, ношења терета, покрета који захтевају обимније покрете у десном рамену, забацивање руке и сличних радњи. Тужиља је критичном приликом доживела и психичку трауму која се манифестовала страхом, па је страх високог интензитета тужиља трпела један дан који је настао као последица осећања телесне угрожености. Страх средњег интензитета трпела је у трајању од седам дана у ком периоду је имала болове јаког и средњег интензитета, није могла да спава, била је напета и ограничена у свакодневним активностима, а страх ниског интензитета је трпела у трајању од две недеље у ком периоду је постојала имобилизација повређене руке и њене свакодневне активности су биле ограничене.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је осигураник туженог одговоран за настанак предметне саобраћајне незгоде због чега је тужени дужан да тужиљи накнади штету коју је претрпела услед радњи осигураника туженог те да на страни тужиље нема доприноса настанку ове саобраћајне незгоде. Налазећи да су интензитет и дужина трајања физичких болова и страха као и проценат умањења животне активности такви да оправдавају досуђивање новчане накнаде првостепени суд је досудио тужиљи на име накнаде штете за претрпљене физичке болове износ од 100.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 100.000,00 динара и на име душевних болова због умањења животне активности од 5% износ од 200.000,00

динара, са законском затезном каматом почев од 1.9.2020. године.

По налажењу овог суда, првостепени суд је правилно и потпуно утврдио чињенично стање и правилно закључио да тужилји припада право на накнаду штете коју је претрпела због предметне саобраћајне незгоде, сходно одредбама чланова 154 став 2, 155, 173, 177, 185, 200, 277, 897, 919, 929 став 1, 940 став 1 и 941 Закона о облигационим односима и чланова 3 став 1 тачка 4, 18 став 1, 24 и 25 Закона о обавезном осигурању у саобраћају (“Сл. гласник РС”, бр. 51/09 са каснијим изменама и допунама) и чланова 32 став 3 Закона о безбедности саобраћаја на путевима (“Сл. гласник РС”, бр. 41/09 са каснијим изменама и допунама).

У конкретном случају првостепени суд је правилно утврдио да је до саобраћајне незгоде дошло искључиво пропустом возача, осигураника туженог који је започео кретање уназад а да се претходно није уверио да ту радњу може да изврши на безбедан начин јер се у тренутку започетог кретања возилом уназад тужиља налазила на блиском растојању иза задње стране “Цитроена” на растојању од 5,9 и леђима окренута ка возилу на који начин је створио опасну ситуацију и проузроковао ову незгоду. Тужиља се критичном приликом кретала иза возила “Цитроен” долазећи са леве стране према десној задњој страни возила, какав смер кретања тужиље одговара начину оствареног контакта са десним углом десног браника “Цитроена” и оштећењу на возилу “запарење задњег браника са десне стране возила”, како је то наведено у записнику о увиђају Полицијске станице УБ.

Неосновано се жалбом туженог оспорава утврђено чињенично стање наводима да првостепени суд није ценио налаз и мишљење вештака саобраћајне струке Петра Грабунције већ да је одлуку засновао на налазу и мишљењу вештака Радисава Милетића чији је налаз и мишљење доставила тужиља у тренутку када је била преклудирана у достављању нових доказа.

Ово из разлога што из стања у списима предмета произилази да је прво рочиште за главну расправу одржано дана 3.9.2019. године (уместо припремног рочишта), да је тужени приложио налаз и мишљење вештака саобраћајне струке Петра Грабунције уз поднесак од 24.10.2019. године. На рочишту одржаном дана 18.11.2019. године тужиља се изјаснила да исти оспорава и предложила да се у доказном поступку обави вештачење по вештаку саобраћајне струке са списка судских вештака Вишег суда у Ваљеву. Међутим, иако је на записнику о главној расправи суд донео решење да се одређује вештачење и да ће странке о истом бити обавештене посебним решењем, суд о наведеном није донео посебно решење, и ново вештачење није обављено. Имајући у виду да се тужиља противила како основном тако и допунском налазу и мишљењу (од 17.5.2021. године) наведеног вештака, те да је благовремено предложила ново вештачење, то тужиља у моменту достављања налаза и мишљења вештака саобраћајне струке Радисава Милетића уз поднесак од 11.6.2021. године, у смислу одредбе члана 271 став 2 Закона о парничном поступку, и по налажењу апелационог суда није била преклудирана са предлагањем доказа из чланова 308 и 314 Закона о парничном поступку.

С тим у вези неосновани су и наводи жалбе којима се указује на погрешно тумачење првостепеног суда одредбе члана 271 Закона о парничном поступку јер суд

није правилно ценио да ли достављени налаз и мишљење вештака Радисава Милетића представља примедбе на налаз и мишљење судског вештака Петра Грабунџије или нов налаз и мишљење у ком случају је, а имајући у виду да су налази супротни требало извршити контролно вештачење од стране комисије вештака.

Наиме, вештачење по правилу врши један вештак (члан 264 став 1 ЗПП). Може се догодити да налаз и мишљење вештака буде нејасан или да се појави сумња у његову тачност у ком случају је суд дужан да покуша да такав недостатак отклони поновним саслушањем. Ако вештак достави налаз и мишљење који је нејасан, непотпун или противречан сам себи, суд ће да наложи вештаку да допуни или исправи налаз и мишљење и одредиће рок за отклањање недостатака (члан 270 став 4 ЗПП). Ако странка има примедбе на налаз и мишљење вештака доставиће их у писаном облику (поднесак) у року који суд одреди за изјашњавање. У том циљу странка може да ангажује стручњака или другог вештака уписаног у регистар судских вештака, који ће да сачини примедбе на достављени налаз и мишљење или ће поднети нов налаз и мишљење у писаном облику. На рочишту за главну расправу суд може да их прочита и да дозволи вештаку кога је ангажовала странка да учествује у расправи, постављањем питања или достављањем објашњења. Суд ће на рочишту да расправи примедбе и покушаће да усагласи налазе и стручна мишљења. Ако се на рочишту не усагласе налази и стручна мишљења вештака, односно ако суд сматра да битне чињенице нису довољно расправљене, суд ће одредити ново вештачење које ће поверити другом вештаку и о томе ће обавестити странке. У овом случају странке сnose трошкове вештачења на једнаке делове (члан 271 ЗПП).

Првостепени суд је на рочишту одржаном дана 8.2.2022. године саслушао вештаке Петра Грабунџију и Радисава Милетића у погледу разјашњења околности настанка предметне саобраћајне незгоде који су се усагласили само у погледу чињенице да је тужиља повреде претрпела приликом пада, а не приликом удара “Цитроена”.

Суд сваки налаз и мишљење вештака оцењује са становишта логичности, примењивости стручних метода вештачења и применом стандарда просечног човека, те суд сам, по принципу слободне (судске) оцене доказа вреднује ово доказно средство. Независно од броја вештака, сваки од њих је дужан да налаз и мишљење сачини по правилима своје професије, а поред тога вештак је дужан да пружи истинит налаз (тј. опис предмета вештачења) на основу предмета вештачења која је одредио суд. Мишљење вештака суд цени слободно, као и друге доказе (члан 8 ЗПП).

Првостепени суд је оценио и налаз и мишљење вештака Петра Грабунџије али исти није могао прихватити са разлога што исти није сагласан осталим изведеним доказима а нарочито записнику о увиђају Полицијске станице Уб где је дефинисано оштећење возила “Цитроен” као “запарење задњег браника са десне стране возила” а које оштећење је настало као последица контакта возила са тужиљом. Јер, ако је пешакиња налетела на бочну страну возила, како је наведено у налазу и мишљењу овог вештака, онда оштећење возила не би било присутно на задњем десном делу браника возила.

Због тога је, супротно наводима жалбе, првостепени суд ценио налазе и мишљења оба вештака налазећи да су дати у складу са правилима струке, али је и по

оцени овог суда правилно одлуку засновао на налазу и мишљењу вештака Радисава Милетића, правилно закључујући да начин на који је овај вештак описао да је дошло до предметне саобраћајне незгоде одговара изведеним доказима а нарочито записнику о извршеном увиђају саобраћајне незгоде у коме је прецизно наведено место оштећења возила у овој незгоди. Наиме, до насталог оштећења на возилу могло је доћи само уколико је у тренутку започетог кретања возила “Цитроен” уназад, којим је управљао осигураник туженог тужила долазила са леве стране према десној задњој страни возила јер такав смер кретања тужиле одговара начину оствареног контакта са десним углом десног браника “Цитроена” и насталој штети на возилу. У супротном, да је тужила долазила према десној бочној страни “Цитроена”, како је то наведено у налазу и мишљењу вештака Петра Грабунције који суд није прихватио, тужила би пала иза возила под утицајем компоненте сопствене брзине што би могло имати за последицу и њено накнадно прегажење, а што овде није случај, нити би штета настала на задњем бранику возила. Код овако утврђене чињенице да је тужила долазила са леве стране према десној задњој страни возила, да је наставила кретање преко проширења према трафици по путањи укосе и удесно леђима окренута возилу те да није било препрека које су могле заклањати тужилу која се налазила на блиском растојању иза задње стране “Цитроена” (на растојању од 5,9) то логично и јасно произлази да је до настанка незгоде дошло искључиво радњом осигураника туженог, те да нема доприноса тужиле настанку штети. Имајући у виду све наведено, и по налажењу овога суда, првостепени суд је правилно нашао да су битне чињенице довољно расправљене иако на рочишту нису усаглашени налази и стручна мишљења ова два вештака, због чега није било потребно да суд одреди ново вештачење које ће поверити другом вештаку, па су другачији наводи жалбе оцењени неоснованим.

Правилно је првостепени суд у складу са одредбом члана 200 Закона о облигационим односима обавезао туженог да тужилу накнади нематеријалну штету због претрпљених физичких болова, страха и душевних болова због умањења животне активности, али је погрешно утврдио висину новчане сатисфакције за ове видове штете, на шта се основано указује жалбом туженог.

Наиме, у складу са одредбом члана 200 став 2 Закона о облигационим односима приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете као и о њеној висини, суд је дужан да води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Новчана накнада за поједине видове нематеријалне штете, у смислу члана 200 ЗОО има за циљ да се оштећеном пружи одговарајућа сатисфакција према значају повређеног добра и тежини повреде и о њој суд одлучује по слободном уверењу у смислу члана 232 ЗПП, а према мерилима и околностима у време пресуђења, у складу са одредбама чланова 189 став 2 ЗОО. Ценећи наведено као и околност да накнада нематеријалне штете нема казни карактер, а с обзиром на животну доб тужиле (рођена је 1950.године) и тежину задобијених повреда (једну тешку телесну повреду и две лаке телесне повреде), проценат умањења животне активности у висини од 5%, значај повређеног добра и циљ коме служи, апелациони суд је на основу одредбе члана 232 ЗПП и 200 ЗОО утврдио висину правичне накнаде по траженим видовима нематеријалне штете. Полазећи од наведеног, а имајући у виду критеријуме који се примењују као и све чињенице релевантне за одмеравање правичне новчане накнаде, апелациони суд сматра да правична новчана накнада тужилу за претрпљене физичке

болове износи 80.000,00 динара, за претрпљени страх износи 70.000,00 динара, а за претрпљене душевне болове због умањења животне активности од 5% правична новчана накнада тужили износи 150.000 динара, све са каматом сагласно одредби члана 277 ЗОО од дана доношења одлуке јер је тада утврђен обим накнаде штете и тужени пао у доцњу, због чега је камата досуђена од дана првостепеног пресуђења до исплате, а у преосталом делу у погледу досуђене камате побијана одлука је морала бити преиначена. У преосталом делу тужбени захтев је одбијен као неоснован са припадајућом каматом јер је овај суд је нашао да нема основа за исплату преко досуђених износа за претрпљене физичке болове, страх и умањење животне активности, јер би досуђивањем већих износа од оних који су досуђени овом пресудом поговало тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом накнаде штете.

Другостепени суд је имао у виду и остале жалбене наводе туженог али их посебно не образлаже сходно овлашћењу из члана 396 став 2 ЗПП.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом чланова 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку и важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката у Републици Србији, којом су тужили признати сви нужни и неопходни трошкови које је имала поводом вођења парнице, према успеху у спору. Тужени неосновано у жалби указује да је првостепени суд погрешно применио одредбе материјалног права приликом одлучивања о томе који су све трошкови на име заступања од стране пуномоћника адвоката били потребни за вођење ове парнице. По налажењу овога суда правилном применом одреде члана 154 став 1 ЗПП којом је прописано да ће суд приликом одлучивања који ће трошкови да се накнаде странци узима у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице, те да о томе који су трошкови били потребни, као и о висини трошкова, одлучује суд ценећи све околности, првостепени суд је, супротно жалбеним наводима, правилно досудио само оне трошкове били потребни ради вођења ове парнице. Тужили на име трошкова парничног поступка припада и законска затезна камата од дана извршности пресуде па до исплате, у складу са чланом 277 став 1 и 324 ЗОО.

Преиначење првостепене одлуке у погледу висине досуђене накнаде штете није утицало на правилно одмерене трошкове парничног поступка у смислу чланова 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку у погледу трошкова тужиле за ангажовање пуномоћника-адвоката. Ово стога што тужили, сходно успеху у спору припада иста висина трошкова на име награде и накнаде за предузете радње пуномоћника из реда адвоката сходно Тарифном бр. 13 важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката у Републици Србији и то за састав одштетног захтева, тужбе и три поднеска у износу од по 9.000,00 динара, укупно 45.000,00 динара, приступ на шест одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара, укупно 63.000,00 динара, приступ на четири неодржана рочишта у износу од по 6.000,00 динара, укупно 24.000,00 динара. Тужили припадају и трошкови на име вештачења у износу од 30.000,00 динара. Правилна примена одредбе члана 153 став 2 ЗПП подразумева да је тужена у обавези да тужили накнади трошкове судских такси према вредности спора са којом је тужила успела, што износи за тужбу и пресуду по 15.800,00 динара, укупно 31.600,00 динара. Међутим, како је првостепени суд досудио тужили трошкове на име судских такси за

тужбу и пресуду по 12.800 динара, имајући у виду да је само тужени изјавио жалбу, а да се пресуда не може преиначити на штету странке која се жалила у складу са одредбом члана 395 Закона о парничном поступку, то је потврђена и одлука првостепеног суда о трошковима поступка.

Имајући у виду све наведено, на основу одредбе члана 390 Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке, а на основу одредбе члана 394 тачка 4 Закона о парничном поступку као у ставу другом изреке ове пресуде.

Будући да је жалилац успео у жалбеном поступку у незнатном делу, то му не припадају трошкови другостепеног поступка, због чега је на основу одредбе члана 165 став 1 у вези члана 153 ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

Председник-већа судија
Ирена Вуковић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић